

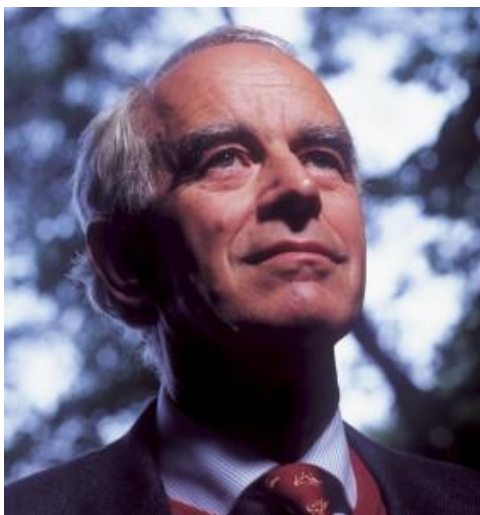
Aan de rand van de dood (dagblad Avvenire 8 december 2011)

door Maria Cristina Giongo

Er is deze dagen in Nederland veel aandacht geweest voor het nieuws over een wetenschappelijk onderzoek van de Charité universiteit van Berlijn, die bijna-doodervaringen toedicht aan een toename van serotonine in de hersenen. Serotonine is een neurotransmitter die vooral een rol speelt bij het reguleren van de stemming, slaap, lichaamstemperatuur, eetlust en seksualiteit. Met een bijna-doodervaring wordt een reeks van gewaarwordingen bedoeld welke

ervaren worden door sommige patiënten, die als gevolg van terminale ziekten of trauma's de lichamelijke toestand van een coma, hartstilstand of vlak encefalogram hebben meegemaakt: maar zonder dat dit leidde tot de werkelijke dood. Het verhaal van mensen die in staat waren om *terug te keren* na klinisch dood te zijn geweest, is gebaseerd op zeer gelijklopende informatie: met name wat betreft het visioen van een tunnel door een helder licht en een gevoel van welzijn en geluk. Het onderzoek dat op de universiteit van Berlijn plaats vond, werd uitgevoerd met ratten als proefdieren waarvan de hersenen, na toediening van een hoge dosis verdovingsmiddel, door middel van een scanner werden geobserveerd. Vlak voor de dood verdrievoudigde de hoeveelheid van serotonine in de hersenen van deze dieren.

Dit onderzoek werd gepubliceerd in *Neuroscience Letters* en verscheen ook in *New Scientist*. Volgens de professor die haar uitgevoerd heeft, Alexander Wützler, zou dezelfde reactie kunnen optreden in de menselijke hersenen op het moment van de dood en daarmee de verhalen verklaren van mensen die uit een coma zijn ontwaakt, waarbij ze de inmiddels bekende ervaringen van verblindende lichten, doordringende geluiden en emoties beschreven (waaraan in feite de bijna-doodervaring zijn naam te danken heeft). Een *mysterie* waarvoor men altijd, over de hele wereld een verklaring heeft getracht te vinden, zowel door gelovigen als door niet-gelovigen. Ook een

Nederlandse cardioloog, Pim van Lommel, 68 jaar, heeft dit geprobeerd en kwam tot conclusies die tegenovergesteld waren; of liever: *parallel* (in de zin dat de ene mening de andere niet uitsluit). Na een onderzoek van tien jaar op 344 patiënten, publiceerde Van Lommel in 2001 hierover een interessante theorie in het prestigieuze medische tijdschrift *The Lancet*. Volgens de onderzoeker kan het fenomeen van de bijna-doodervaring alleen verklaard worden als men het bewustzijn als iets beschouwt dat niet slechts gelieerd is aan de hersenactiviteit, maar aan iets diepers dat deze overstijgt.

Dit zorgde in het begin voor veel controverse met de aanhangers van een puur materialistisch bewustzijn. Maar ook voor veel bijval. In 2006 ontving hij een prijs op het World Congress on Clinical and Preventive Cardiology die hem persoonlijk werd overhandigd door de president van India; en in 2010 de Network Book Award prijs van het Medical and Scientific Network voor zijn boek "Eindeloos bewustzijn". Een werk waarvan meer dan 125.000

exemplaren zijn verkocht (en dat momenteel zijn zeventiende druk beleeft, met vertalingen in diverse talen), waarin hij uitlegt hoe hij er zich in de loop van zijn studie van gewaar werd dat de hersenen niet altijd samenwerken met het bewustzijn. "In de moderne wetenschap", zei hij in zijn laatste conferentie, "gebruikt men steeds nauwkeuriger technieken (zoals bijvoorbeeld MRI-scanners), die werken met afbeeldingen waarmee je allerlei hersenactiviteiten kan vastleggen, maar niet die welke het bewustzijn bevatten. In de zin dat gevoelens en gedachten geen rol spelen in dit type onderzoek. Dat is waarom het belangrijk is om zich te richten op andere, hiervan verschillende onderzoeken, om te zien of het bewustzijn altijd in het heelal aanwezig is geweest, om zodoende (misschien) de basis van haar materiële bestaan vast te leggen.

Bovendien zal, als men zich overtuigt van het belang van het bewustzijn als een entiteit zonder einde, niet per se gebonden aan de materie, ook de angst voor de dood, die ons bestaan zo moeilijk maakt, van ons verdwijnen. Tijdens mijn onderzoek (dat nog steeds doorgaat), was het interessant te merken hoe de patiënten die in observatie waren, in staat waren me tot in detail te vertellen over hun ervaringen aan de rand van de dood, waarbij ze bekenden anders in het leven te zijn gaan staan: meer sereen, creatief, gul, intuïtief en gepassioneerd van aard. Minder materialistisch en gericht op het uiterlijk, maar in plaats daarvan op het innerlijk." Dit samengevat, aldus professor Van Lommel, *is er leven*, ook na de dood.

Maria Cristina Giongo
www.mariacristinagiongo.nl